

Az Amerikai Egyesült Államok születése és története a rabszolgaság felszámolásáig

Szerző dezs

Történelem tétel

Az Amerikai Egyesült Államok születése és története a rabszolgaság felszámolásáig

Európa határain túl: A XVIII. században a világ nagy része Európa gyarmata lett. A spanyolok és a portugálok voltak változatlanul az urak Közép- és Dél-Amerikában. Az 1756-1763-ig tartó, franciákkal vívott hétéves harcból végül is Anglia került ki győztesen. Ennek eredményeként övé lett India és az észak-amerikai kontinens.

Az észak-amerikai angol gyarmatok: 13 angol gyarmat jött létre Észak-Amerikában a XVIII. századra. Míg északon a farmergazdálkodás (királyi vagy magántulajdonban), addig délen a rabszolgákkal dolgozó ültetvényes rendszer (Angliából üldözött puritánok kolóniái) terjedt el. Északon a farmer a tulajdonával szabadon rendelkezett. A farmer mindent maga csinált. A házát ő építette, míg cipőit, ruháit saját maga készítette, szappant főzött, stb. Délen a föld birtoklásáért úgynevezett földbért kellett fizetni. Az árutermelés, mely nagy haszonra törekedett, párosult a feudális költségekkel. Megkezdődött az amerikai belső piac kialakulása.

Anglia és a gyarmatok viszonyának kiéleződése: A XVIII. század végéig szorosabb volt a kapcsolatok az anyaországgal, mint egymással. Azonban lassan megkezdődött az amerikai belső piac kialakulása.

(első nagy kezdeményezője: Benjamin Franklin).

Az amerikaiaknak megtiltották, hogy Allegheny hegységtől nyugatra fekvő vidékekre telepedjenek le. Újabb vámokat vezettek be, a papírpénz kibocsátását pedig törvénytelennek tekintették. Ám az amerikaiak az angol parlament által megszavazott adókat és vámokat törvénytelennek tekintették, mert a parlamentben nem volt képviselőjük. Bojkottálták az angol árukat, megtagadták az adók és az illetékek fizetését. Ennek eredménye az lett, hogy a kormány meghátrált, visszavonta a sérelmezett vámokat, ellenben az angol parlament adókiivetési jogát fönntartotta. Ezt hirdette a teavám (1773 Bostoni teadélután). Philadelphiában, 1774 szeptemberében összeült az amerikai gyarmatok (13 állam) első kongresszusa. Majd később kitört a függetlenségi háború.
Főparancsnok:
George Washington
Ellenfelei:
– angol gyarmati hadsereg

–
17 000 német zsoldos

–
lojalisták

–
angolhû indián törzsek

A Függetlenségi Nyilatkozat: A kongresszus 1776. július 4-én elfogadta a Függetlenségi nyilatkozatot. Megszületett az Amerikai Egyesült Államok. A függetlenségi nyilatkozat fogalmazványát Thomas Jefferson készítette. Első fogalmazványában a rabszolgaságot az angolok bűnei közé sorolta. (13 állam /ezt jelképezi a lobogó 13 sávja/, minden embertől el nem idegeníthető jogok, a nép dönthessen fontosabb kérdésekben, elítéli a rabszolgaságot /dél nem fogadja el/).

A függetlenségi harc

győzelme: Az erőviszonyok egyértelműen az angoloknak kedveztek. Jó hadseregük, hatalmas flottájuk, és korlátlan pénzügyi hitelük volt. A hazafiak forradalmi serege azonban az angolok seregével szemben igen nagy erkölcsi fölényt élvezett. Ennek magyarázata az, hogy igen ügyesen alkalmazták az indiánoktól eltanult szétszórt alakzat taktikáját, valamint a lakosságra mindenütt számíthattak.

A Saratogai győzelem után Franciaország szövetséget kötött az USA-val, mely szövetséghez később hozzácsatlakozott Spanyolország és Hollandia is. Ekkor az angol tengeri flotta még ingatagnak bizonyult, össze is omlott. Közben az amerikaiak diadalmasan nyomultak előre. 1781-ben az amerikaiak francia segítséggel Yorktown mellett Washingtont bekerítette, fől számolta az utolsó, még harcra képes angol hadseregeket. 1783-ban megkötött Versailles-i béke után Anglia kénytelen volt elismerni az USA Függetlenségét.

A függetlenségi háború jelentősége és az amerikai alkotmány: Az amerikai kolóniák sikeres harca egyszerre volt függetlenségi háború és polgári forradalom. A függetlenség elnyerése után azonban még kérdés maradt, hogy kialakulhat-e egységes amerikai nemzet, létrejöhetnek-e közös intézmények, törvények. Végül, nem kevés küzdelem árán az 1787. szept. 17.-én összeült alkotmányozó gyűlés megalkotta az USA alkotmányát.

– hatalommegosztás elve

– kölcsönös ellenőrzés a Szövetség és az államok között

– Szövetség: honvédelem, pénzkibocsátás, külpolitika, külkereskedelem

– az összes többi ügy tagállami

hatáskörben

– elnök: pártok
jelölése
alapján, az egyes államok
választói közvetve
választják

– politikailag a Kongresszus,
alkotmányjogilag a Legfelső
Bíróság ellenőrzi

– Kongresszus:
– két házból

–
képviselőház: 2 évre
közvetlenül

–
szénátus: államok 2-2 képviselője 6
évre, 2 évente 1/3 rotáció

– Legfelsőbb
Bíróság: 9 elnöktől
független, élethosszig kinevezett taggal, amely
felügyeli a

törvényhozást
+ alkotmány feletti felügyelet

Első
elnök: 1789-től George Washington

Az
USA fejlődése a XIX.
században: Az USA
atlanti partvidékén, Angliával
egyidőben ment végbe az ipari forradalom,
melynek hatására 1860-ra az USA már a
4. ipari hatalom.
Fejlődik
a hajóépítés, a
könnyűipar, a farmgazdálkodás,
növekednek a vasútvonalak, és
fejlődnek a mezőgazdasági termelőeszközök.
Délen az amerikai ültetvényes
gazdálkodás vált
uralkodóvá, melyen afrikai néger
(rabszolgák) dolgoztak
aminek köszönhetően nőtt a gyapot termelés.
1854-ben Kansas felvételekor fegyveres
harc tört ki észak
és dél között,
melynek kérdése, hogy
engedélyezzék-e a rabszolgaságot vagy
sem. A déli államok
az Unióból való
kilépést fontolgatták.
A demokrata párt a
déliek érdekeit
szolgáltatta, míg a köztársasági
párt (republikánusok)
a farmerek és a gyáriparosok érdekeit

képviselte.

A

polgárháború: (1861-65)

1860-ban Ábrahám Lincolnt választották

az USA elnökévé erre 11 déli

állam

kilépett az Unióból és

államszövetséget alakítottak.

Lincoln az elszakadókat

lázadónak nyilvánította. 1861-ben

kitört a

polgárháború. 1863.

jan. 1 – Lincoln kihirdette a rabszolgák

kárpótlás

nélküli felszabadítását,

törvénybe iktatták,

hogy a farmerek ingyen földet kaphatnak a nyugati

területekről. A négerek

északra szöktek és beléptek a

hadseregbe ennek hatására a déliek

vereséget

sz szenvednek (1865) és

leteszik a

fégyvert. (Lincolnt meggyilkolják

egy színházi előadáson.) Ez a

második amerikai forradalom felszámolta a

rabszolgatartást (ez a tulajdon

kisajátítását jelentette),

de helyzetüket nem

oldotta meg. Egységes nemzeti piac született

és szabad farmergazdaság lett

uralkodóvá a mezőgazdaságban.